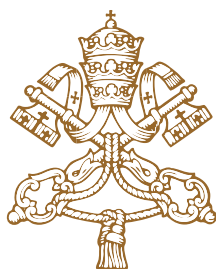

PAPIESKA RADA
IUSTITIA ET PAX

Powołanie lidera biznesu Refleksja

PAPIESKA RADA
IUSTITIA ET PAX

Powołanie lidera biznesu Refleksja

PRZEDMOWA

W dniach od 24 do 26 lutego 2011 roku odbyło się w Rzymie seminarium pod tytułem *Caritas in veritate: logika daru i znaczenie biznesu* zorganizowane przez Papieską Radę „Iustitia et Pax” we współpracy z Instytutem Katolickiej Myśli Społecznej im. Johna A. Ryana działającym przy Centrum Studiów Katolickich Uniwersytetu św. Tomasza oraz Fundacją Ecophilos. Seminarium miało miejsce po konferencji *Caritas in veritate a Stany Zjednoczone*, którą Papieska Rada „Iustitia et Pax” zorganizowała w październiku 2010 roku we współpracy z Instytutem Studiów Katolickich w Los Angeles. Stanowiło ono kontynuację badań organizacji gospodarczych w świetle encykliki społecznej *Caritas in veritate* papieża Benedykta XVI. U podłoża obu spotkań leżało stanowcze przekonanie Kościoła, że każdy chrześcijanin jest zobowiązany do praktykowania miłości społecznej w sposób odpowiadający jego powołaniu i zgodnie z możliwościami oddziaływania, jakie posiada w *polis* (*Caritas in veritate*, 7).

Przedsiębiorcy, naukowcy uniwersyteccy i eksperci twórczo przyczynili się do seminarium *Caritas in veritate: logika daru i sens biznesu*. Ich dyskusje koncentrowały się wokół uprzednio przygotowanych i opublikowanych tekstów, ułatwiających prowadzenie dyskusji w trakcie trzydniowego seminarium na forum Papieskiej Rady „Iustitia et Pax”.

Obrady były intensywne i owocne. Na spotkaniu postanowiono, że zostanie opracowane swoiste *vademecum* dla przedsiębiorców – podręcznik zaadresowany do nauczycieli akademickich pomocny w procesie formacji oraz w nauczaniu w szkołach i na uczelniach wyższych. W ten sposób wypracowane refleksje ujrzały światło dzienne w niniejszym tomie, który został zatytułowany *Powołanie lidera biznesu*. Ma on być pomocą naukową mówiącą o „powołaniu” przedsiębiorców, którzy działają w różnorodnych i szeroko rozumianych instytucjach biznesowych: spółdzielniach, korporacjach międzynarodowych, firmach rodzinnych, przedsiębiorstwach społecznych, organizacjach nastawionych na zysk, non-profit itp. *Powołanie lidera biznesu* traktuje także o wyzwaniach, przed jakimi stawia, oraz możliwościach, jakie oferuje im świat biznesu w kontekście intensywnej komunikacji technologicznej, działaniach finansowych o krótkiej perspektywie czasowej i gruntownych przemianach kulturowych.

Powołaniem liderów biznesu jest zbliżenie współczesnego świata ekonomicznego i finansowego do zasad *ludzkiej godności* oraz *dobra wspólnego*. Niniejsze przemyślenia proponują liderom biznesu, członkom ich instytucji i różnym interesariuszom zestaw *praktycznych zasad*, którymi mogą się oni kierować w swojej służbie dla *dobra wspólnego*. Do zasad, na które się powołujemy, należy między innymi: *odpowiadanie na potrzeby świata* towarami, które są *prawdziwie dobre*, i usługami, które *prawdziwie służą*, solidaryzując się i nie zapominając o potrzebach biednych i bezbronnych; *organizowanie pracy wewnątrz przedsiębiorstw* w sposób *szanujący ludzką godność*; zasada *pomocniczości*, która sprzyja rozwojowi ducha inicjatywy i zwiększa kompetencje pracowników uważanych za „współprzedsiębiorców”; jak również zasada *zrównoważonego tworzenia bogactwa* i jego *sprawiedliwego podziału* pomiędzy różnych interesariuszy.

W tych trudnych dla światowej gospodarki czasach wielu przedsiębiorców cierpi na skutek kryzysu, który w znaczący sposób zmniejszył ich zysk z działalności, zagroził przetrwaniu ich firm i naraził na utratę wielu miejsc pracy. Niemniej Kościół nie przestaje wierzyć, że chrześcijańscy liderzy biznesu, pomimo obecnie panujących ciemności, odbudują zaufanie, przywrócą nadzieję i nadal będą podtrzymywać światło wiary, która pobudza ich codzienne dążenie do dobra. Warto wprost przypomnieć, że wiara chrześcijańska nie jest jedynie światłem płonącym w sercach wiernych, ale także siłą napędową ludzkich dziejów.

Kardynał Peter K.A. Turkson

Biskup Mario Toso

STRESZCZENIE

Kiedy przedsiębiorstwa i gospodarka rynkowa funkcjonują prawidłowo i skupiają się na służeniu dobru wspólnemu, w znacznym stopniu przyczyniają się do materialnego, a nawet duchowego dobrobytu społeczeństwa. Niedawne doświadczenia ukazały jednak także szkody spowodowane porażkami przedsiębiorstw i rynków. Zmiany transformacyjne w czasach nam współczesnych – globalizacja, technologie komunikacyjne i finansjalizacja – obok korzyści przynoszą ze sobą problemy: nierówność, przenoszenie działalności gospodarczej, przeciążenie informacją, niestabilność finansową i wiele innych czynników nacisku, które odciągają ludzi od działania dla dobra wspólnego. Liderzy biznesu kierujący się etycznymi zasadami społecznymi, jak również żyjący cnotami i – jako chrześcijanie – oświeceni Ewangelią mogą jednak odnieść sukces i przyczynić się do dobra wspólnego.

Przeszkody w służbie na rzecz dobra wspólnego mogą się pojawić pod wieloma postaciami: braku rządów prawa, korupcji, skłonności do chciwości, złego zarządzania zasobami; jednak w przypadku lidera biznesu najważniejszą przeszkodą na poziomie osobistym jest prowadzenie „podzielnego” życia. Ten rozdźwięk między wiarą a codziennym prowadzeniem interesów może prowadzić do braku równowagi oraz nadmiernego przywiązania do doczesnego sukcesu. Alternatywna ścieżka „przewodnictwa służebnego” opartego na wierze zapew-

nia liderom biznesu szerszą perspektywę i pomaga zrównoważyć wymogi świata biznesu z etycznymi zasadami społecznymi, objawionymi chrześcijanom przez Ewangelię. Ta kwestia rozważana jest na trzech płaszczyznach: *widzieć*, *oceniać* i *działać*, chociaż oczywiste jest, że te trzy aspekty są ściśle ze sobą powiązane.

WIDZIEĆ

Dostrzeganie wyzwań i możliwości w świecie biznesu jest utrudnione zarówno przez czynniki dobra, jak i zła, włączając w to cztery istotne „znaki czasu” wpływające na biznes. *Globalizacja* przyniosła ze sobą wydajność i niezwykle nowe szanse dla przedsiębiorstw, ale do jej minusów należy zwiększona nierówność, przenoszenie działalności gospodarczej, uniformizacja kultury oraz nieumiejętność prawidłowego regulowania przepływu kapitału przez rządy. *Technologia komunikacyjna* umożliwiła łączność, dała nowe rozwiązania i produkty, a także obniżyła koszty, jednak zwiększone tempo powoduje również przeciążenie informacyjne i pośpiech w podejmowaniu decyzji. *Finansjalizacja* biznesu na całym świecie nasiliła tendencje do postrzegania celów pracy w kategoriach towaru oraz dążenia do powiększania majątku i zysków krótkoterminowych kosztem pracy dla dobra wspólnego. Szersze *zmiany kulturowe* w czasach nam współczesnych doprowadziły do zwiększonego indywidualizmu, częstszego rozpadu rodzin i utylitarystycznego zatroskania własną osobą oraz „tym, co jest dobre dla mnie”. W wyniku tego możemy mieć więcej dóbr prywatnych, ale coraz bardziej brakuje dóbr wspólnych. Liderzy biznesu coraz bardziej skupiają się na powiększaniu bogactwa, pracownicy przyjmują postawę roszczeniową, a konsumenci oczekują natychmiastowego zaspokojenia ich potrzeb za możliwie najniższą cenę. W mia-

rę jak wartości stają się względne, a prawa ważniejsze niż obowiązki, cel służby na rzecz dobra wspólnego często się zatracą.

OCENIAĆ

Dobre decyzje biznesowe to te, które są zakorzenione w fundamentalnych zasadach, takich jak szacunek dla ludzkiej godności, służenie dobru wspólnemu oraz wizja przedsiębiorstwa jako społeczności ludzkiej. Na poziomie praktycznym zasady te sprawiają, że lider skupia się na:

- wytwarzaniu towarów i usług, które zaspokajają prawdziwe ludzkie potrzeby, jednocześnie biorąc odpowiedzialność za społeczne i środowiskowe koszty produkcji, sieci dostaw i łańcuchy dystrybucji (służenie wspólnemu dobru i szukanie okazji, aby służyć ubogim);
- organizowaniu wydajnej i znaczącej pracy, uznając *ludzką godność* pracowników oraz ich prawo i obowiązek rozwoju w pracy („praca jest dla człowieka” bardziej niż „człowiek dla pracy”), jak również organizowaniu miejsc pracy według zasady *pomocniczości*, która wyznacza pracownikom obowiązki w taki sposób, by mogli pracę wykonywać jak najlepiej, wyposaża ich w niezbędne ku temu środki i pokłada w nich zaufanie;
- mądrym używaniu zasobów, tak by tworzyć zarówno zyski, jak i dobrobyt, aby wytwarzać trwałe bogactwo i *sprawiedliwie* je dzielić (sprawiedliwa płaca dla pracowników, sprawiedliwe ceny dla klientów i dostawców, sprawiedliwy podatek dla społeczności i godziwe zyski dla właścicieli).

DZIAŁAĆ

Liderzy biznesu mogą wcielać swoje aspiracje w życie wówczas, gdy działają w zgodzie ze swoim powołaniem i kierują się głębszą motywacją niż tylko osiągnięcie sukcesu finansowego. Jeśli wcielają oni w swoim życiu prywatnym i zawodowym dary życia duchowego, cnoty i etyczne zasady społeczne, mogą przezwyciężyć podzielone życie i otrzymać łaskę wspierania integralnego rozwoju wszystkich interesariuszy. Kościół wzywa liderów biznesu do *otrzymywania*, czyli przyjmowania z pokorą tego, co Bóg dla nich uczynił – a także do *dawania*, czyli wchodzenia w bliski kontakt z innymi, aby uczynić świat lepszym miejscem. Wiedza *praktyczna* przenika ich podejście do biznesu i umacnia tak, by potrafili reagować na wyzwania stawiane im przez świat nie strachem czy cynizmem, lecz cnotami wiary, nadziei i miłości. Niniejszy dokument ma na celu zachęcenie i zainspirowanie liderów oraz innych uczestników życia gospodarczego do *dostrzegania* wyzwań i szans w swojej pracy, do *oceniania* ich zgodnie z etycznymi zasadami społecznymi objawionymi chrześcijanom przez Ewangelię oraz do *działania* jak liderzy, którzy służą Bogu.

PAPIESKA RADA
IUSTITIA ET PAX

KOORDYNATORZY

dr Michael J. NAUGHTON, Uniwersytet św. Tomasza,
dyrektor Instytutu Katolickiej Myśli Społecznej im. Johna A. Ryana

dr Helen ALFORD OP, Papieski Uniwersytet św. Tomasza z Akwinu (Angelicum),
dziekan Wydziału Nauk Społecznych

PODZIĘKOWANIA

ks. Anthony FRONTIERO, rektor Katedry św. Józefa w Manchesterze, NH

dr Kenneth GOODPASTER, Katedra Sponsorowana Etyki w Biznesie
Uniwersytetu św. Tomasza, MN

dr André HABISCH, wykładowca chrześcijańskiej etyki społecznej i społeczeństwa
obywatelskiego Uniwersytetu Katolickiego w Eichstätt-Ingolstadt

dr Robert KENNEDY, Wydział Nauk Katolickich Uniwersytetu św. Tomasza, MN

Pierre LECOCQ, przewodniczący UNIAPAC (Międzynarodowa Unia Chrześcijańskich
Przedsiębiorców), przewodniczący i dyrektor generalny INERGY Automotive Systems

ks. Domènec MELÉ, Katedra Etyki w Biznesie Uniwersytetu Navarra,
Szkoła Biznesu IESE

dr Stefano ZAMAGNI, wykładowca ekonomii Uniwersytetu Bolońskiego

REDAKCJA

Mark HARRINGTON, Mary CHILDS, Elizabeth BRIEL, Robert CZERNY

REDAKCJA WYDANIA POLSKIEGO

Agata CHADZIŃSKA, Maciej KANIEWSKI,

ks. Przemysław KRÓL SCJ, ks. dr hab. Janusz KRÓLIKOWSKI,

ks. dr Marek LEŚNIAK, ks. Grzegorz PIĄTEK SCJ

„Powołanie lidera biznesu” do nabycia w Wydawnictwie Dehon

Kup książkę!